

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 182 (XXVI) — Nr. 519

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Vineri, 11 iulie 2014

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>	<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
LEGI ȘI DECRETE			
106.		alin. (2)—(4) și ale art. 33—35 din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România	3—10
	2	Decizia nr. 298 din 5 iunie 2014 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 8 alin. (2) și art. 15 alin. (1) și (2) din Legea nr. 18/1991 a fondului funciar	11—13
510.		Decizia nr. 331 din 12 iunie 2014 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 132 alin. (3) din Codul de procedură civilă	13—15
	2		
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE			
Decizia nr. 205 din 8 aprilie 2014 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 1 alin. (3), art. 4 teza a doua raportat la art. 33, precum și ale art. 24			
ACTE ALE BĂNCII NAȚIONALE A ROMÂNIEI			
		22. — Circulară privind modificarea ratei rezervelor minime obligatorii pentru mijloacele bănești în valută	16

LEGI ȘI DECRETE

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR

SENATUL

LEGE

**pentru ratificarea Acordului de asociere
dintre Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană
a Energiei Atomice și statele membre ale acestora,
pe de o parte, și Ucraina, pe de altă parte, semnat la Bruxelles
la 21 martie 2014 și 27 iunie 2014**

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

Articol unic. — Se ratifică Acordul*) de asociere dintre Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de o parte, și Ucraina, pe de altă parte, semnat la Bruxelles la 21 martie 2014 și 27 iunie 2014.

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor art. 75 și ale art. 76 alin. (2) din Constituția României republicată.

PREȘEDINTELE
CAMEREI DEPUTAȚILOR
VALERIU-ȘTEFAN ZGONEA

PREȘEDINTELE SENATULUI
**CĂLIN-CONSTANTIN-ANTON
POPESCU-TĂRICEANU**

București, 10 iulie 2014.
Nr. 106.

*) Acordul se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 519 bis, care se poate achiziționa de la Centrul pentru relații cu publicul al Regiei Autonome „Monitorul Oficial”, București, șos. Panduri nr. 1.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI**DECRET**

**privind promulgarea Legii pentru ratificarea
Acordului de asociere dintre Uniunea Europeană
și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice
și statele membre ale acestora, pe de o parte, și Ucraina,
pe de altă parte, semnat la Bruxelles la 21 martie 2014
și 27 iunie 2014**

În temeiul prevederilor art. 77 alin. (1) și ale art. 100 alin. (1) din Constituția României, republicată,

Președintele României d e c r e t e a z ă :

Articol unic. — Se promulgă Legea pentru ratificarea Acordului de asociere dintre Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de o parte, și Ucraina, pe de altă parte, semnat la Bruxelles la 21 martie 2014 și 27 iunie 2014, și se dispune publicarea acestei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
TRAIAN BĂSESCU

București, 9 iulie 2014.
Nr. 510.

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 205

din 8 aprilie 2014

referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 1 alin. (3), art. 4 teza a doua raportat la art. 33, precum și ale art. 24 alin. (2)—(4) și ale art. 33—35 din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România

Augustin Zegrean	— președinte
Valer Dorneanu	— judecător
Toni Greblă	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Puskás Valentin Zoltán	— judecător
Tudorel Toader	— judecător
Claudia-Margareta Krupenschi	— magistrat-asistent

Cu participarea, în ședința publică din data de 13 martie 2014, a reprezentantului Ministerului Public, procuror Simona Ricu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 1 alin. (3), art. 3, 4, 33 și 35 din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, excepție ridicată de Gheorghe Bădulescu, Mariana Bădulescu, Victoria Crăciunescu și Societatea Comercială „Real Grup Invest” — S.A. din București în Dosarul nr. 363/3/2012 al Tribunalului București — Secția a V-a civilă și care constituie obiectul Dosarului nr. 536D/2013 al Curții Constituționale, respectiv de Brihăilescu George și Societatea Comercială „Real Grup Invest” — S.A. din București în Dosarul nr. 10.733/3/2012 al aceleiași instanțe judecătorești și care constituie obiectul Dosarului nr. 537D/2013 al Curții Constituționale.

2. Dezbaterile au avut loc în ședința publică din 13 martie 2014, în prezența reprezentantului Ministerului Public, când Curtea, în temeiul dispozițiilor art. 53 alin. (5) din Legea nr. 47/1992, a dispus conexarea Dosarului nr. 537D/2013 la Dosarul nr. 536D/2013, primul înregistrat, și apoi a amânat pronunțarea pentru data de 1 aprilie 2014; ulterior, în temeiul art. 57 și art. 58 alin. (3) din aceeași lege, Curtea a dispus amânarea pronunțării pentru data de 8 aprilie 2014, când a pronunțat prezenta decizie.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarelor, constată următoarele:

3. Prin încheierile din 27 iunie 2013, pronunțate în Dosarul nr. 363/3/2012, respectiv în Dosarul nr. 10.733/3/2012, **Tribunalul București — Secția a V-a civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 1 alin. (3), art. 3, 4, 33 și 35 din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România.** Excepțiile de neconstituționalitate au fost ridicate de Gheorghe Bădulescu, Mariana Bădulescu, Victoria Crăciunescu și Societatea Comercială „Real Grup Invest” — S.A. din București, și, respectiv, de George Brihăilescu și Societatea Comercială „Real Grup Invest” — S.A. din București în cauze

civile având ca obiect o cerere de restituire întemeiată pe Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989.

4. **În motivarea excepției de neconstituționalitate** având un conținut identic, autorii acesteia susțin că dispozițiile art. 1 alin. (3), art. 4, art. 24 alin. (2)—(4), art. 33, art. 34 și ale art. 35 din Legea nr. 165/2013 contravin normelor constituționale ale art. 1 alin. (5), art. 4 alin. (2), art. 15 alin. (2), art. 16, art. 20, art. 21 alin. (1), (2) și (3), art. 44 alin. (1)—(4) și (8) și art. 53, precum și prevederilor art. 6, 13 și 14 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, art. 1 din Protocolul nr. 12 la Convenție și ale art. 1 din Primul Protocol adițional la aceeași Convenție.

5. Cu privire la principiul neretroactivității, consacrat de art. 15 alin. (2) din Constituție, autorii excepției arată că este flagrant încălcat de prevederile art. 4 și ale art. 33—35 din legea criticată, deoarece aceste norme impun termene și condiții diferite față de cele în vigoare la momentul formulării și înregistrării cererilor de retrocedare în condițiile legii atunci în vigoare — Legea nr. 10/2001.

6. Astfel, dispozițiile art. 4 din Legea nr. 165/2013 nu fac distincție între cererile de pe rolul instanțelor, aflate deja, la momentul intrării în vigoare a noii legi, în etapa de finalizare a procesului de restituire, care au depășit deci faza administrativă, și cele care se află la începutul procedurii de restituire.

7. Dispozițiile art. 33 din legea criticată prevăd anumite termene, între 12 și 36 de luni, în care entitățile investite de lege au obligația de a soluționa cererile formulate potrivit Legii nr. 10/2001. Aceste termene, care variază în funcție de gradul de încărcare a autorităților publice competente să le soluționeze și de numărul de cereri rămase nerezolvate, încep să curgă de la 1 ianuarie 2014. Pe de altă parte, legea nouă nu a abrogat niciuna dintre dispozițiile Legii nr. 10/2001, astfel că art. 25 din aceasta, care prevede un termen de 60 de zile în care unitatea deținătoare are obligația de a pronunța o decizie asupra cererii de restituire în natură, rămâne aplicabil în continuare. Or, în condițiile în care Legea nr. 165/2013 nu face distincție între etapa în care se află cererile sau cauzele de restituire la momentul intrării sale în vigoare, rezultă că aplicarea noilor termene specifice procedurii administrative, inclusiv a cererilor de chemare în judecată aflate în curs de soluționare pe rolul instanțelor judecătorești, introduse înainte de intrarea în vigoare a Legii nr. 165/2013, contravine principiului neretroactivității legii. În virtutea acestui principiu fundamental, termenul prevăzut de art. 25 din Legea nr. 10/2001 rămâne câștigat cauzelor aflate pe rolul instanțelor judecătorești, investite anterior intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013, care au ca obiect soluționarea notificărilor depuse în temeiul Legii nr. 10/2001. În concluzie, extinzându-și aplicabilitatea și asupra cererilor de retrocedare aflate pe rolul instanțelor, Legea nr. 165/2013, prin art. 4 raportat la art. 33—35, obligă persoanele îndreptățite să se supună noii ordini de drept intervenite ulterior formulării acțiunilor de chemare în judecată, anulând orice drept câștigat și născut sub

imperiu legii vechi, cu încălcarea principiului neretroactivității legii, principiu ce reprezintă o garanție fundamentală a drepturilor constituționale, a libertății și securității juridice.

8. Dispozițiile art. 4 și ale art. 33—35 din Legea nr. 165/2013 contravin și principiului egalității în drepturi, prevăzut de art. 16 din Constituție, deoarece nu oferă drepturi egale pentru toate persoanele care au formulat cereri potrivit Legii nr. 10/2001, creând inegalități majore între persoanele care au depus cereri la entitățile investite de lege aflate în diverse localități sau părți din teritoriul țării. Astfel, beneficiarii termenelor mai scurte (12 luni) au un regim preferențial față de cei ce sunt supuși unor termene mai lungi (36 luni), cauza discriminării create fiind dată de gradul de încărcare diferit și numărul cererilor rămase nesoluționate de entitatea investită de lege la intrarea în vigoare a actului normativ criticat.

9. În opinia autorilor excepției, dispozițiile art. 33—35 din Legea nr. 165/2013 aduc atingere și dreptului de acces la justiție, consacrat de art. 21 din Constituție, deoarece exercitarea acestuia este permisă doar după scurgerea unui termen de 6 luni calculat din momentul expirării celorlalte termene de 12, 24 și 36 de luni stabilite pentru soluționarea cererilor/notificărilor de restituire, fără a exista vreo justificare sau o necesitate în sensul prevederilor art. 53 din Constituție. Prin aceleași norme este încălcat, de altfel, și dreptul părților la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil, având în vedere și faptul că termenele mai sus menționate încep să curgă de la data de 1 ianuarie 2014. Aplicarea acestor termene exagerat de lungi, care echivalează cu prelungirea perioadei de soluționare a cererilor, în condițiile în care cererile se soluționează în ordinea înregistrării lor, reduce principiul celerității și al termenului rezonabil doar la latura sa teoretică, în special în cazurile particulare în care dosarele sunt complete.

10. Potrivit dispozițiilor art. 1 alin. (3) din Legea nr. 165/2013 — de asemenea criticate —, în situația în care titularul a înstrăinat drepturile ce i se cuvin potrivit legilor de restituire a proprietății, singura măsură reparatorie care se acordă este compensarea cu puncte potrivit art. 24 alin. (2), (3) și (4) din lege, adică în limita a „15% din dreptul de proprietate”. Dispozițiile art. 1 alin. (3), art. 4 și ale art. 24 alin. (2), (3) și (4), fiind aplicabile și raporturilor juridice legal încheiate anterior intrării în vigoare a legii examinate, ignoră ordinea de drept existentă la momentul încheierii lor și intervin în raporturile private dintre transmitător și dobânditor, anulând protecția oferită de art. 1391 și art. 1392 din Codul civil, de principiul securității juridice a legilor în vigoare, precum și de garanțiile proprietății prevăzute de art. 44 din Constituție și de art. 1 paragraful 1 din Primul Protocol adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

11. Totodată, dispozițiile legale criticate instituie o discriminare în rândul persoanelor ce au dobândit drepturi prin acte juridice de înstrăinare în temeiul legii vechi, împărțindu-i în două categorii: cei ce au reușit să obțină măsurile reparatorii pe care autorii lor au dorit și au avut dreptul să le înstrăineze și cei ce nu au reușit să le obțină, exclusiv din culpa autorităților competente să soluționeze notificările. Beneficiarii unei situații juridice contemporane aceleiași legi sunt tratați diferit de noua lege, fără o justificare de ordin social, deoarece noua reglementare introduce ca singură măsură reparatorie compensarea prin puncte, în timp ce, anterior apariției acesteia, principiu primordial în materia restituirii imobilelor preluate abuziv era restituirea în natură.

12. Limitarea libertății de a dispune de dreptul de proprietate se poate justifica numai prin îndeplinirea exigențelor prevăzute de art. 53 din Constituție. Or, înstrăinarea dreptului de proprietate de către beneficiarii legilor de restituire a fost determinată de un interes exclusiv privat, fără a pune în pericol vreun interes social-general la care norma constituțională

menționată face referire. În consecință, fiind lipsită de orice justificare, limitarea dreptului de proprietate echivalează cu o expropriere fără cauză de utilitate publică și fără acordarea unei drepte și prealabile despăgubiri, așa cum dispune art. 44 alin. (3) din Constituție. În același timp, sunt afectate garanțiile prevăzute de art. 44 alin. (4) și (5) din Constituție, în virtutea cărora este interzisă confiscarea averii prezumate a fi licit dobândită, iar confiscarea din patrimoniul dobânditorului legal a procentului de 85% din drepturile stabilite de Legea nr. 10/2001, reprezentând o îmbogățire fără justă cauză a statului, contravine democrației și ordinii statului de drept. În lipsa transmisiunii, aceste drepturi ar fi trebuit să intre, în integralitatea lor, în patrimoniul persoanelor îndreptățite, beneficiari ai Legii nr. 10/2001. În concluzie, se susține că limitarea drepturilor notificatorilor, pe motiv că au transmis aceste drepturi, dispunând liber de ele și în condiții de perfectă legalitate, este în total dezacord cu dispozițiile art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

13. **Tribunalul București — Secția a V-a civilă**, exprimându-și opinia asupra excepțiilor de neconstituționalitate invocate, apreciază că textele de lege criticate sunt constituționale.

14. În acest sens, se arată că dispozițiile legale examinate nu retroactivează, ci se aplică cauzelor aflate pe rolul instanțelor, nesoluționate la momentul apariției Legii nr. 165/2013. Nici accesul liber la justiție nu este încălcat, căci chiar art. 33 și art. 35 din lege prevăd posibilitatea persoanei îndreptățite de a se adresa justiției în cazul respingerii cererii sale de restituire, dar și în cazul în care unitatea deținătoare nu emite decizia/dispoziția motivată în termenul legal stabilit la art. 33, fiind astfel asigurat controlul activității unității administrative.

15. De asemenea, instanța de judecată are în vedere contextul adoptării Legii nr. 165/2013, și anume ca urmare a pronunțării de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului a Hotărârii-pilot în Cauza *Maria Atanasiu și alții împotriva României* și a considerentelor pe care această instanță le-a reținut cu privire la necesitatea adoptării unor măsuri eficiente în materia restituirii, dar cu respectarea marjei de apreciere de care beneficiază autoritățile naționale în acest domeniu sensibil și cu implicații complexe.

16. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierile de sesizare au fost comunicate președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

17. **Avocatul Poporului**, în punctul său de vedere cu privire la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 alin. (3), art. 4, art. 24 alin. (2), (3) și (4) și ale art. 31—35 din Legea nr. 165/2013, apreciază următoarele:

18. Dispozițiile art. 4, prin raportare la prevederile art. 33 din Legea nr. 165/2013, aduc atingere principiului neretroactivității, consacrat de art. 15 alin. (2) din Constituție. În considerarea acestor norme, în cele mai multe cauze similare celei de față, instanțele judecătorești au ridicat, din oficiu, excepția prematurității acțiunilor formulate în temeiul Legii nr. 10/2001 de persoanele îndreptățite care, respectând termenele stabilite prin această din urmă lege, au adresat, în prealabil, notificări sau cereri de restituire către persoanele juridice deținătoare ale imobilelor ce fac obiectul legii. Astfel, art. 22 din Legea nr. 10/2001 stabilea un termen de 6 luni de la data intrării sale în vigoare, în interiorul căruia trebuia depusă o notificare, termenul fiind prelungit apoi de două ori cu câte 3 luni, expirând la 1 an după intrarea în vigoare a legii, și anume la 14 februarie 2002. Din momentul înregistrării notificării în condițiile legii, pentru fostul proprietar, titular al notificării, se naște dreptul de a redobândi în natură imobilul sau dreptul la despăgubiri, iar

pentru unitatea deținătoare a imobilului se naște obligația de a emite, în termen de 60 de zile, decizia sau dispoziția de restituire sau de propunere de acordare a despăgubirilor. Întrucât acestea din urmă nu au soluționat notificările, persoanele îndreptățite s-au adresat, conform legii, justiției, solicitând instanțelor de judecată să se pronunțe asupra notificărilor. Or, prin art. 33 din Legea nr. 165/2013, termenul inițial de 60 de zile este modificat în sensul instituirii unor noi termene (de 12, 24 și 36 de luni) care curg de la data de 1 ianuarie 2014. Prin urmare, instanțele judecătorești, în aplicarea art. 4 și art. 33 din Legea nr. 165/2013, au respins cererile de chemare în judecată ca prematur introduse, deși acestea au fost formulate în anii precedenți, anterior intrării în vigoare a noului act normativ. Așa fiind, dispozițiile art. 4 și art. 33 din legea examinată au caracter retroactiv în ceea ce privește cauzele aflate pe rolul instanțelor de judecată la data intrării în vigoare a acesteia, întrucât acționează asupra fazei inițiale de constituire a situației juridice, modificând în mod esențial regimul juridic creat prin depunerea cererilor de chemare în judecată în termenul legal, cu încălcarea principiului *tempus regit actum*.

19. Avocatul Poporului apreciază ca fiind întemeiate și criticile de neconstituționalitate ale art. 4 și art. 33 din Legea nr. 165/2013 cu referire la încălcarea principiului egalității în drepturi, care presupune că la aceleași situații juridice tratamentul aplicat nu poate fi decât identic, iar diferența de tratament juridic, dacă există, trebuie să se bazeze pe un criteriu obiectiv și rezonabil. Or, textele legale menționate tind să genereze discriminări cel puțin din două puncte de vedere: a) persoanele ale căror procese s-au finalizat au beneficiat de un tratament juridic favorabil față de cel reglementat prin Legea nr. 165/2013 pentru procesele aflate pe rolul instanțelor judecătorești, deci nefinalizate, procese ale căror curs va fi întrerupt, deși ambele categorii de persoane au depus cererile de chemare în judecată în aceeași perioadă, sub imperiul aceleiași reglementări; b) dispozițiile art. 33 impun termene diferite de soluționare a cererilor depuse în temeiul Legii nr. 10/2001, acesta variind în funcție de gradul de încărcare a autorităților publice competente să le soluționeze și de numărul de cereri rămase nerezolvate. Se arată, în acest sens, că în numeroase cazuri durata proceselor nu depinde numai de atitudinea părților care pot formula sau nu diverse cereri etc., ci se datorează altor circumstanțe, care țin de organizarea justiției și de gradul de încărcare a activității instanțelor. Simpla împrejurare de fapt constând în soluționarea cu întârziere a cererilor de chemare în judecată de către instanțele judecătorești, existența unui grad înalt de încărcare a autorităților publice sau numărul mare de cereri rămase nerezolvate la momentul intrării în vigoare a noii legi nu poate fi apreciată drept un criteriu obiectiv și rezonabil de diferențiere, care să justifice tratamentul discriminatoriu aplicabil persoanelor prevăzute în ipoteza normei. În situația dată, statul ar fi putut să ia anumite măsuri pentru suplimentarea personalului competent să soluționeze cererile de restituire, astfel încât termenul de rezolvare să fie același, iar toate persoanele prevăzute de ipoteza normei să beneficieze de același tratament egal, din moment ce sunt în situații identice.

20. Totodată, prevederile art. 4 raportat la art. 33—35 din Legea nr. 165/2013 aduc atingere și accesului liber la justiție, deoarece impun ca procesele aflate pe rolul instanțelor în curs de judecată să fie întrerupte, prin respingerea cererilor de chemare în judecată ca prematur introduse, ca urmare a invocării de către instanța judecătorească, din oficiu, a excepției de prematuritate. Or, în acest sens, este invocată Decizia nr. 6 din 11 noiembrie 1992, prin care Curtea Constituțională a statuat că o imixtiune a puterii legislative care ar pune autoritatea judecătorească în imposibilitatea de a funcționa, chiar dacă numai cu referire la o anumită categorie de cauze și pentru o

anumită perioadă de timp, ar avea drept consecință ruperea echilibrului constituțional dintre aceste autorități.

21. Reluarea procedurilor cu caracter administrativ (ca urmare a respingerii acțiunii ca inadmisibilă sau prematur introdusă datorită noilor termene legale de soluționare a notificărilor) contravine și principiului soluționării cauzei într-un termen optim și previzibil, astfel cum acesta este definit de art. 6 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.

22. În final, se menționează că Legea nr. 165/2013 nu aduce în plan legislativ o problemă nouă, ci, dimpotrivă, modifică acte normative vechi, în speță din anul 2001. Tocmai de aceea, noile termene în care legiuitorul a impus să fie soluționate cererile depuse în urmă cu 12 ani nu sunt rezonabile, întrucât astfel se mărește foarte mult, în mod nejustificat, fără criterii obiective, perspectiva soluționării conflictelor ivite în materia restituirii imobilelor preluate abuziv.

23. Referitor la celelalte critici de neconstituționalitate ale art. 1 alin. (3), art. 24 alin. (2), (3) și (4), art. 31, art. 32, art. 34 și art. 35 din Legea nr. 165/2013, Avocatul Poporului apreciază că sunt în concordanță cu principiile constituționale invocate de autorii excepției. Atât modalitatea de compensare prin puncte, cât și stabilirea cuantumului despăgubirilor în anumite limite nu reprezintă o încălcare a dreptului de proprietate privată, deoarece, potrivit art. 44 alin. (1) teza a doua din Constituție, conținutul și limitele acestuia sunt stabilite de lege.

24. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Guvernul** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând actele de sesizare, rapoartele întocmite de judecătorul-raportor, punctele de vedere ale Avocatului Poporului, concluziile procurorului și dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

25. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

26. Obiectul excepției de neconstituționalitate, potrivit încheierilor de sesizare, îl constituie prevederile art. 1 alin. (3), art. 3, 4, 33 și 35 din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 278 din 17 mai 2013, modificată și completată prin Legea nr. 368/2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 819 din 21 decembrie 2013.

27. Potrivit motivării autorilor excepției, având conținut identic, sunt indicate ca fiind criticate, mai întâi, dispozițiile art. 4, art. 31—35, art. 1 alin. (3), art. 4 și art. 24 din Legea nr. 165/2013, însă în cuprinsul cererilor scrise sunt menționate, punctual, împreună cu argumentele ce susțin pretinsa neconstituționalitate, următoarele prevederi: art. 4 raportat la art. 33, 34 și 35, art. 33—35 (distinct), respectiv art. 1 alin. (3), art. 4 și art. 24 alin. (2), (3) și (4) din lege.

28. Curtea constată, așadar, o diferență în ceea ce privește dispozițiile legale criticate ce constituie obiectul excepției, în sensul că autorii excepției au indicat (și motivat), în plus față de ceea ce a reținut instanța judecătorească în dispozitivul încheierilor de sesizare, art. 24 alin. (2)—(4) și art. 34 din Legea

nr. 165/2013. Totodată, dispoziții ce nu se regăsesc în motivarea autorilor excepției sunt cele ale art. 3 din aceeași lege.

29. Dată fiind această lipsă de identitate între dispozițiile legale criticate, rămâne Curții Constituționale, astfel cum s-a arătat în jurisprudența sa, sarcina de a stabili obiectul real al excepției de neconstituționalitate asupra căruia se va pronunța. Practica instanței constituționale în situații asemănătoare este de a stabili obiectul excepției orientându-se după elementele prezente în cuprinsul argumentării scrise a excepției, elemente care, din varii motive, nu se regăsesc și în cuprinsul încheierii de sesizare (uneori chiar erori materiale, lipsa atenției sau a consecvenței de redactare pe parcursul încheierii de sesizare). Chiar dacă actul de investire a Curții este încheierea de sesizare a instanței judecătorești, iar Curtea nu se poate sesiza din oficiu, nici asupra dispozițiilor legale criticate și nici asupra temeiurilor fundamentale invocate în susținerea excepției, Curtea a considerat, în jurisprudența sa, că relevant și justificator pentru stabilirea obiectului real al excepției este interesul autorului excepției, incidența în cauză a dispozițiilor legale criticate și asigurarea efectivă a accesului său la justiția constituțională (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 1.313 din 4 octombrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 12 din 6 ianuarie 2012).

30. Din această perspectivă, Curtea constată că obiectul real al excepției de neconstituționalitate, în cele două cauze conexe, îl constituie prevederile art. 1 alin. (3), art. 4 teza a doua raportat la art. 33, precum și ale art. 24 alin. (2)—(4) și ale art. 33—35 din Legea nr. 165/2013. În privința art. 3 din lege, indicat doar în încheierea de sesizare și asupra căruia autorii excepției nu fac niciun fel de referire, deci nici motivare a neconstituționalității, Curtea apreciază că nu reprezintă obiectul criticilor de neconstituționalitate formulate și deci nici al excepției de față.

31. Textele de lege criticate au următoarea redactare:

— Art. 1 alin. (3): „În situația în care titularul a înstrăinat drepturile care i se cuvin potrivit legilor de restituire a proprietății, singura măsură reparatorie care se acordă este compensarea prin puncte potrivit art. 24 alin. (2), (3) și (4).”;

— Art. 4 teza doua: „Dispozițiile prezentei legi se aplică (...) cauzelor în materia restituirii imobilelor preluate abuziv, aflate pe rolul instanțelor (...) la data intrării în vigoare a prezentei legi.”;

— Art. 24 alin. (2)—(4): „(2) În dosarele în care se acordă măsuri compensatorii altor persoane decât titularul dreptului de proprietate, fost proprietar sau moștenitorii legali ori testamentari ai acestuia, se acordă un număr de puncte egal cu suma dintre prețul plătit fostului proprietar sau moștenitorilor legali ori testamentari ai acestuia pentru tranzacționarea dreptului de proprietate și un procent de 15% din diferența până la valoarea imobilului stabilită conform art. 21 alin. (6).

(3) Numărul de puncte acordat în condițiile alin. (2) nu poate reprezenta o valoare mai mare decât cea stabilită potrivit art. 21 alin. (6) și (7).

(4) În cazul în care din documentele depuse la dosarul de restituire nu rezultă prețul plătit fostului proprietar sau moștenitorilor legali ori testamentari ai acestuia pentru tranzacționarea dreptului de proprietate, punctele vor reprezenta echivalentul a 15% din valoarea stabilită conform art. 21 alin. (6).”;

— Art. 33: „(1) Entitățile investite de lege au obligația de a soluționa cererile formulate potrivit Legii nr. 10/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare, înregistrate și nesoluționate până la data intrării în vigoare a prezentei legi și de a emite decizie de admitere sau de respingere a acestora, după cum urmează:

a) în termen de 12 luni, entitățile investite de lege care mai au de soluționat un număr de până la 2.500 de cereri;

b) în termen de 24 de luni, entitățile investite de lege care mai au de soluționat un număr cuprins între 2.500 și 5.000 de cereri;

c) în termen de 36 de luni, entitățile investite de lege care mai au de soluționat un număr de peste 5.000 de cereri.

(2) Termenele prevăzute la alin. (1) curg de la data de 1 ianuarie 2014.

(3) Entitățile investite de lege au obligația de a stabili numărul cererilor înregistrate și nesoluționate, de a afișa aceste date la sediul lor și de a le comunica Autorității Naționale pentru Restituirea Proprietăților. Datele transmise de entitățile investite de lege vor fi centralizate și publicate pe pagina de internet a Autorității Naționale pentru Restituirea Proprietăților.

(4) Cererile se analizează în ordinea înregistrării lor la entitățile prevăzute la alin. (1).”;

— Art. 34: „(1) Dosarele înregistrate la Secretariatul Comisiei Centrale pentru Stabilirea Despăgubirilor vor fi soluționate în termen de 60 de luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, cu excepția dosarelor de fond funciar, care vor fi soluționate în termen de 36 de luni.

(2) Dosarele care vor fi transmise Secretariatului Comisiei Naționale ulterior datei intrării în vigoare a prezentei legi vor fi soluționate în termen de 60 de luni de la data înregistrării lor, cu excepția dosarelor de fond funciar, care vor fi soluționate în termen de 36 de luni.

(3) Numărul dosarelor prevăzute la alin. (1) și data înregistrării dosarelor prevăzute la alin. (2) se publică pe pagina de internet a Autorității Naționale pentru Restituirea Proprietăților și se comunică, la cerere, persoanelor îndreptățite.”;

— Art. 35: „(1) Deciziile emise cu respectarea prevederilor art. 33 și 34 pot fi atacate de persoana care se consideră îndreptățită la secția civilă a tribunalului în a cărei circumscripție se află sediul entității, în termen de 30 de zile de la data comunicării.

(2) În cazul în care entitatea investită de lege nu emite decizia în termenele prevăzute la art. 33 și 34, persoana care se consideră îndreptățită se poate adresa instanței judecătorești prevăzute la alin. (1) în termen de 6 luni de la expirarea termenelor prevăzute de lege pentru soluționarea cererilor.

(3) În cazurile prevăzute la alin. (1) și (2), instanța judecătorească se pronunță asupra existenței și întinderii dreptului de proprietate și dispune restituirea în natură sau, după caz, acordarea de măsuri reparatorii în condițiile prezentei legi.

(4) Hotărârile judecătorești pronunțate potrivit alin. (3) sunt supuse numai apelului.

(5) Cererile sau acțiunile în justiție formulate în temeiul alin. (1) și (2) sunt scutite de taxa judiciară de timbru.”

32. În susținerea excepției de neconstituționalitate sunt invocate normele constituționale ale art. 1 alin. (5) privind obligativitatea respectării Constituției, a supremației sale și a legilor, ale art. 4 alin. (2) referitoare la interzicerea discriminării și criteriile de discriminare, ale art. 15 alin. (2) privind principiul neretroactivității legii, cu excepția legii penale sau contravenționale mai favorabile, art. 16 — Egalitatea în drepturi, ale art. 20 — Tratatelor internaționale privind drepturile omului ale art. 21 alin. (1)—(3) privind accesul liber la justiție, dreptul la un proces echitabil și la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil, ale art. 44 alin. (1)—(4) și (8) referitoare la dreptul de proprietate privată și garanțiile sale și ale art. 53 — Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți, precum și prevederile art. 6 — Dreptul la un proces echitabil, art. 13 — Dreptul la un recurs efectiv și ale art. 14 — Interzicerea discriminării din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, ale art. 1 referitor la proprietate din Primul Protocol adițional la Convenție și ale art. 1 — Interzicerea generală a discriminării din Protocolul nr. 12 la aceeași Convenție.

(1) Admisibilitatea excepției de neconstituționalitate

33. Litigiile în cadrul cărora a fost invocată excepția de neconstituționalitate au ca obiect soluționarea unor acțiuni de chemare în judecată întemeiate pe Legea nr. 10/2001, prin care autorii excepției de neconstituționalitate solicită instanței judecătorești să soluționeze pe fond notificările adresate entității deținătoare a imobilelor preluate abuziv, ca urmare a refuzului nejustificat al acesteia de a le soluționa în termenul legal de 60 de zile, prevăzut de art. 25 alin. (1) din legea amintită, și să dispună măsuri reparatorii în echivalent pentru imobilele preluate abuziv în perioada 1945—1989, imobile ce nu pot fi restituite în natură. Cererile de chemare în judecată au fost introduse în anul 2012, deci anterior intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013, iar la termenul de judecată la care instanța legal investită cu soluționarea litigiului a sesizat, prin încheiere, Curtea Constituțională cu prezenta excepție de neconstituționalitate, instanța judecătorească a pus în discuție, din oficiu, excepția prematurității acțiunilor în justiție, având în vedere aplicabilitatea dispozițiilor art. 3, 4, 33 și 35 din noua lege în materia finalizării procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România — Legea nr. 165/2013. Ulterior acestui termen de judecată, instanța judecătorească, în urma admiterii excepției prematurității invocate din oficiu, a respins acțiunile de chemare în judecată ca „devenite premature”.

34. În acest context, reclamantii au ridicat prezenta excepție de neconstituționalitate privind dispozițiile art. 1 alin. (3), art. 4 teza a doua, art. 24 alin. (2)—(4) și art. 33—35 din Legea nr. 165/2013, astfel cum Curtea Constituțională a determinat obiectul său real.

35. În ceea ce privește dispozițiile art. 34 din Legea nr. 165/2013, Curtea reține că acestea se referă la soluționarea dosarelor înregistrate la Secretariatul Comisiei Centrale pentru Stabilirea Despăgubirilor și la cele care vor fi transmise acestuia ulterior datei intrării în vigoare a legii, iar dispozițiile art. 35 din aceeași lege reglementează căile de atac împotriva deciziilor emise cu respectarea prevederilor art. 33 și ale art. 34 din Legea nr. 165/2013 sau a refuzului entității investite de lege de a emite această decizie. Având în vedere reglementările criticate, raportate la obiectul litigiilor în cadrul cărora s-a ridicat excepția de neconstituționalitate, Curtea observă că acestea nu au legătură cu soluționarea cauzei în sensul dispozițiilor art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, acestea având ca obiect refuzul nejustificat al entității prevăzute de lege de a răspunde în termen de 60 de zile notificării depuse de persoana interesată, potrivit Legii nr. 10/2001.

36. Conform art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, „Curtea Constituțională decide asupra excepțiilor ridicate în fața instanțelor judecătorești sau de arbitraj comercial privind neconstituționalitatea unei legi sau ordonanțe ori a unei dispoziții dintr-o lege sau dintr-o ordonanță în vigoare, care are legătură cu soluționarea cauzei în orice fază a litigiului și oricare ar fi obiectul acestuia”. Or, „legătura cu soluționarea cauzei” presupune atât aplicabilitatea textului criticat în cauza dedusă judecării, cât și necesitatea invocării excepției de neconstituționalitate în scopul restabilirii stării de legalitate, condiții ce trebuie întrunite cumulativ, pentru a fi satisfăcute exigențele pe care le impun dispozițiile art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 în privința pertinentei excepției de neconstituționalitate în desfășurarea procesului. În aceste condiții, Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 34 și ale art. 35 din Legea nr. 165/2013 urmează să fie respinsă ca fiind inadmisibilă.

37. Cu privire la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 4 teza a doua din Legea nr. 165/2013, Curtea constată că aceste norme sunt criticate prin raportare la

termenele și procedura prevăzute la art. 33, art. 34 și art. 35 din Legea nr. 165/2013.

38. Analizând obiectul litigiilor în care a fost invocată excepția, Curtea observă că incidente în cauză sunt doar dispozițiile art. 33, în special în condițiile în care instanțele judecătorești au respins acțiunea ca devenită prematură, interpretând art. 4 din lege în sensul că persoanele îndreptățite care s-au adresat instanței trebuie să se supună noilor termene administrative prevăzute de acest text pentru ca, ulterior, să poată solicita direct instanței realizarea dreptului lor.

39. Prin Decizia nr. 88 din 27 februarie 2014^{*)}, încă nepublicată la data pronunțării prezentei decizii, Curtea a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art. 4 teza a doua din Legea nr. 165/2013 sunt constituționale în măsura în care termenele prevăzute la art. 33 din lege nu se aplică și cauzelor în materia restituirii imobilelor preluate abuziv aflate pe rolul instanțelor la data intrării în vigoare a legii.

40. Dată fiind identitatea dintre criticile formulate cu privire la dispozițiile art. 4 în prezenta cauză și motivele pentru care Curtea a pronunțat, la o dată ulterioară însă sesizării cu prezenta excepție, o decizie de admitere, sub rezervă de interpretare, rezultă că soluția ce se justifică, potrivit jurisprudenței sale în materie, este cea de respingere, ca devenită inadmisibilă, a excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 4 teza a doua raportat la art. 33 din Legea nr. 165/2013. Aceasta deoarece, potrivit art. 29 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, nu pot face obiectul excepției de neconstituționalitate prevederile constatate ca fiind neconstituționale printr-o decizie anterioară a Curții Constituționale.

41. Decizia nr. 88 din 27 februarie 2014 urmează să își producă efectele juridice pentru viitor, de la momentul publicării sale în Monitorul Oficial al României, Partea I, inclusiv în cauza pendinte în cadrul căreia s-a ridicat prezenta excepție de neconstituționalitate, având în vedere că prin această decizie a fost stabilită în mod definitiv și general obligatoriu modalitatea de interpretare constituțională a textului ce constituie obiectul excepției. Totodată, întrucât deciziile Curții sunt general obligatorii și produc efecte numai pentru viitor, potrivit art. 147 alin. (4) din Constituție, se impun cu aceeași forță tuturor subiectelor de drept și au putere de lucru judecat, care se atașează nu numai dispozitivului, ci și considerentelor pe care se sprijină acesta.

42. Prin urmare, de la același moment al publicării deciziei de admitere a Curții Constituționale în Monitorul Oficial al României, Partea I, instanțele judecătorești vor interpreta și vor aplica dispozițiile art. 4 teza a doua raportat la art. 33 din Legea nr. 165/2013 în acord cu această decizie a Curții în toate cauzele pendinte în care acestea sunt incidente, precum și în cauzele în care a fost invocată excepția de neconstituționalitate până la data sus-menționată; în această ultimă ipoteză, dacă litigiul a fost soluționat, deciziile pronunțate de Curtea Constituțională constituie temei al revizuirii potrivit art. 322 pct. 10 din Codul de procedură civilă din anul 1865 sau art. 509 alin. (1) pct. 11 din noul Cod de procedură civilă, după caz.

43. Astfel, deși în cauza de față Curtea va pronunța o soluție de respingere ca devenită inadmisibilă a excepției, se impune precizarea că, în temeiul deciziei de admitere mai sus menționate, prezenta decizie poate constitui motiv de revizuire, potrivit art. 322 pct. 10 din Codul de procedură civilă din anul 1865 sau art. 509 alin. (1) pct. 11 din noul Cod de procedură civilă, după caz, dacă litigiul a fost definitiv soluționat în timp ce excepția de neconstituționalitate se afla, spre soluționare, pe rolul Curții Constituționale, deoarece aceasta a fost ridicată anterior publicării Deciziei nr. 88 din 27 februarie 2014 în Monitorul Oficial al României, Partea I. În consecință,

^{*)} Decizia nr. 88 din 27 februarie 2014 a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 281 din 16 aprilie 2014.

soluția procedurală în cauza de față nu împiedică, ci, din contră, dă posibilitatea valorificării deciziei de admitere menționate în condițiile arătate.

44. Având în vedere că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 4 teza a doua raportat la art. 33, precum și ale art. 34 și 35 din Legea nr. 165/2013 nu îndeplinesc condițiile de admisibilitate ale excepției de neconstituționalitate, prevăzute de art. 29 din Legea nr. 47/1992, astfel cum s-a arătat mai sus, rezultă că instanța de contencios va examina pe fond doar excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 alin. (3), ale art. 24 alin. (2), (3) și (4) și ale art. 33 din legea menționată.

(2) Analiza pe fond a excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 alin. (3), ale art. 24 alin. (2), (3) și (4) și ale art. 33 din Legea nr. 165/2013

45. Cu privire la dispozițiile art. 1 alin. (3) din legea examinată, Curtea reține că sunt criticate prin coroborare cu art. 4 și art. 24 alin. (2)—(4) din același act normativ de către unul dintre autorii excepției care are calitatea de cesionar al drepturilor litigioase pretinse în temeiul Legii nr. 10/2001. Potrivit acestor texte legale, dacă titularul a înstrăinat drepturile cuvenite potrivit legilor de restituire a proprietății, singura măsură reparatorie care se acordă cesionarului dreptului este compensarea printr-un număr de puncte egal cu suma dintre prețul plătit fostului proprietar sau moștenitorilor legali ori testamentari ai acestuia pentru tranzacționarea dreptului de proprietate și un procent de 15% din diferența până la valoarea imobilului, astfel cum aceasta a fost stabilită prin aplicarea grilei notariale valabile la data intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013 de către Secretariatul Comisiei Naționale pentru Compensarea Imobilelor. Valoarea astfel determinată se exprimă în puncte, iar un punct are valoarea de un leu.

46. În opinia autorului excepției (ce are și calitatea de cesionar de drepturi litigioase în cauză), dispozițiile legale sunt neconstituționale, deoarece încalcă prevederile art. 44 alin. (1)—(4) și (8), ale art. 15, art. 16, art. 20 și ale art. 53 din Legea fundamentală, precum și ale art. 1 paragraful 1 din Primul Protocol adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale prin aceea că doar în cazul cesionarului de drepturi litigioase este plafonată la 15% contravaloarea imobilului supus restituirii, cu aplicarea principiului compensării prin puncte, fiind astfel afectat contractul părților (cedent — cesionar) și înfrântă încrederea și speranța legitimă a cesionarului de a obține aceleași drepturi ca și persoana îndreptățită — titularul inițial al dreptului acordat de lege.

47. Față de aceste critici, Curtea reține că, în vederea finalizării procesului de restituire a imobilelor preluate în mod abuziv, Legea nr. 165/2013 instituie trei forme de despăgubire, și anume: regula este restituirea în natură [art. 1 alin. (1)], iar în situația în care aceasta nu mai este posibilă, măsurile reparatorii în echivalent care se pot acorda sunt compensările prin puncte, potrivit procedurii prevăzute în cap. III din lege. De asemenea, în urma modificării art. 1 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, prin Legea nr. 368/2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 819 din 21 decembrie 2013, au fost menținute măsurile reparatorii în echivalent instituite prin legislația anterioară, și anume compensarea cu bunuri oferite în echivalent de entitatea investită cu soluționarea cererii în baza Legii nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 798 din 2 septembrie 2005, cu modificările și completările ulterioare, măsurile prevăzute de Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1 din 5 ianuarie 1998, cu

modificările și completările ulterioare, Legea nr. 1/2000 pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și celor forestiere, solicitate potrivit prevederilor Legii fondului funciar nr. 18/1991 și ale Legii nr. 169/1997, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 8 din 12 ianuarie 2000, cu modificările și completările ulterioare, și Legea nr. 169/1997 pentru modificarea și completarea Legii fondului funciar nr. 18/1991, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 299 din 4 noiembrie 1997, cu modificările și completările ulterioare. Singura derogare de la principiul prevalenței restituirii în natură, consacrat, de altfel, *expressis verbis* prin art. 2 lit. a) din Legea nr. 165/2013, este reprezentată de situația în care titularul a înstrăinat drepturile ce i se cuveneau potrivit legilor anterioare de restituire a proprietății.

48. Astfel, prevederile art. 1 alin. (3) din Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, stabilesc că, în situația în care titularul a înstrăinat drepturile ce i se cuveneau în temeiul legilor anterioare de restituire, singura măsură reparatorie acordată de legea nouă este cea a compensării prin puncte, în condițiile art. 24 alin. (2) din lege, fără a mai putea beneficia de măsurile reparatorii instituite prin legile reparatorii anterioare, sau de măsurile reparatorii ale compensării integrale prin puncte. Potrivit acestei din urmă prevederi legale, cesionarii drepturilor izvorâte din legile de restituire beneficiază de un număr de puncte egal cu suma dintre prețul plătit fostului proprietar sau moștenitorilor legali ori testamentari ai acestuia pentru tranzacționarea dreptului de proprietate, la care se adaugă și un procent de 15% din diferența până la valoarea imobilului, astfel cum aceasta rezultă din grila notarială valabilă la data intrării în vigoare a legii.

49. Din analiza textelor de lege criticate, Curtea reține că legiuitorul a reglementat în mod diferit modalitatea de despăgubire, în raport de persoana beneficiarilor măsurilor reparatorii conferite de Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, și anume titularii dreptului la măsuri reparatorii, în temeiul legislației reparatorii anterioare, pe de o parte, și persoanele către care au fost înstrăinate drepturile cuvenite potrivit legilor de restituire a proprietății, pe de altă parte. Contrar susținerilor autorilor excepției de neconstituționalitate — care au calitatea de cesionari ai dreptului la despăgubire, această opțiune a legiuitorului nu reprezintă o sancționare a titularilor originari ai acestui drept, care au înstrăinat dreptul la obținerea măsurilor reparatorii, dat fiind faptul că, prin ipoteză, în patrimoniul acestora nu se mai regăsește acest drept. Ca efect al cesiunii de creanță specifice, încheiată anterior intrării în vigoare a noii legi reparatorii, dreptul pretins de cedent, constând în acordarea măsurilor reparatorii conferite de legislația anterioară în domeniul proprietăților preluate în mod abuziv, a fost transferat către cesionari.

50. În ceea ce privește pretinsa discriminare creată prin textele de lege criticate, Curtea reține că titularii dreptului la măsuri reparatorii, în temeiul legislației reparatorii anterioare, pe de o parte, și persoanele care au dobândit, în temeiul unor contracte cu titlu oneros, drepturile cuvenite potrivit legilor de restituire a proprietății, pe de altă parte, se află în aceeași situație juridică, făcând parte din categoria persoanelor îndreptățite la obținerea măsurilor reparatorii prevăzute de acest act normativ, în sensul art. 1 alin. (3) și art. 3 pct. 3 din Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare. Din acest punct de vedere, acordarea unor măsuri reparatorii diferite, în funcție de beneficiarii acestora, echivalează cu instituirea unui tratament juridic diferit, fără ca aceasta să constituie eo ipso o discriminare, dat fiind faptul că, în sensul jurisprudenței Curții Constituționale, nu orice diferență de tratament semnifică, în mod automat, încălcarea dispozițiilor art. 16 alin. (1) din Constituție sau a celor convenționale relative la interzicerea discriminării. În același sens este și jurisprudența Curții

Europene a Drepturilor Omului, potrivit căreia tratamentul diferențiat al persoanelor aflate în situații similare este considerat a fi discriminatoriu dacă nu are o justificare obiectivă și rezonabilă, dacă nu urmărește un obiectiv legitim sau dacă nu există o relație rezonabilă de proporționalitate între mijloacele întrebunțate și obiectivul avut în vedere (a se vedea, în acest sens, cu titlu exemplificativ, Decizia Curții Constituționale nr. 164 din 12 martie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 296 din 23 mai 2013, precum și hotărârile Curții Europene a Drepturilor Omului din 11 iunie 2002 și 29 aprilie 2008, pronunțate în cauzele *Willis împotriva Regatului Unit*, paragraful 48 și, respectiv, *Burden împotriva Regatului Unit*, paragraful 60). Mai mult, Curtea europeană a statuat că art. 14 — Interzicerea discriminării cuprins în Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale nu interzice unui stat membru să trateze unele grupuri diferit pentru a îndrepta „inegalitățile de fapt” dintre acestea, deoarece statul contractant beneficiază de o amplă marjă de apreciere când evaluează dacă și în ce măsură diferențele în situații similare justifică un tratament diferit, Convenția lăsând statului contractant o astfel de marjă de apreciere în domeniul măsurilor economice sau de strategie socială (a se vedea, în acest sens, Decizia cu privire la Cererea nr. 13.902/11 pronunțată în Cauza *Ionel Panfile împotriva României*, paragraful 27, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 315 din 11 mai 2012).

51. În acest context, Curtea reține că, având în vedere obiectul de reglementare al Legii nr. 165/2013, și anume măsuri pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, precum și domeniul special de reglementare, constând în acordarea de măsuri reparatorii în considerarea abuzurilor săvârșite în perioada comunistă în materia preluărilor de către stat a imobilelor aflate în proprietatea privată a persoanelor fizice sau juridice, opțiunea legiuitorului de a exclude de la măsura reparatorie a restituirii în natură, precum și de la cea a compensării integrale prin puncte persoanele în patrimoniul cărora a fost transmis, prin intermediul unor contracte cu titlu oneros, dreptul de a obține măsurile reparatorii apare ca fiind justificată în mod obiectiv și rezonabil, dat fiind faptul că asupra acestora din urmă nu s-au răsfrânt direct sau indirect măsurile de preluare abuzivă. Cu alte cuvinte, dat fiind caracterul abuziv al preluării bunurilor imobile de către stat, aspect ce s-a răsfrânt asupra persoanei, legislația cu caracter reparator a vizat exclusiv titularul dreptului sau moștenitorii acestuia.

52. Mai mult, având în vedere că, în ipoteza supusă controlului de constituționalitate, legiuitorul a acordat cesionarilor dreptului la despăgubire un număr de puncte egal cu suma dintre prețul plătit pentru tranzacționarea dreptului de proprietate și un procent de 15% din diferența până la valoarea imobilului, Curtea reține că măsura legislativă criticată păstrează un raport rezonabil de proporționalitate între scopul urmărit — despăgubirea integrală doar a titularilor originari ai măsurilor reparatorii sau a moștenitorilor acestora — și mijloacele folosite, cesionarul urmând a obține atât prețul plătit fostului proprietar sau moștenitorilor legali ori testamentari ai acestuia, cât și un procent de 15% din diferența până la valoarea imobilului.

53. În ceea ce privește susținerea referitoare la încălcarea dreptului de proprietate al cesionarului, ceea ce contravine dispozițiilor art. 44 alin. (1)—(3) din Constituție, Curtea reține că aceasta este neîntemeiată. Așa cum a reținut Curtea Europeană a Drepturilor Omului în Hotărârea-pilot din 12 octombrie 2010, pronunțată în Cauza *Maria Atanasiu și alții împotriva României*, în acord cu dispozițiile art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților

fundamentale, statul are dreptul de a expropria bunuri — inclusiv orice drepturi la despăgubire consfințite de lege — și de a reduce, chiar foarte mult, nivelul despăgubirilor prin mijloace legislative, cu condiția ca valoarea despăgubirii acordate pentru o privare de proprietate operată de stat să fie în mod rezonabil proporțională cu valoarea bunului. Totodată, în sensul jurisprudenței Curții europene, art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenție nu garantează un drept la o compensație integrală în orice circumstanțe, o compensație numai parțială nefăcând privarea de proprietate nelegitimă *eo ipso* în toate cazurile. În mod special, anumite obiective legitime, de utilitate publică, precum cele care urmăresc măsuri de reformă economică sau de dreptate socială pot milita pentru o rambursare mai mică decât valoarea de piață integrală (a se vedea în acest sens hotărârile din 21 februarie 1986 și din 8 iulie 1986, pronunțate în cauzele *James și alții împotriva Regatului Unit* și, respectiv, *Lithgow și alții împotriva Marii Britanii*). Prin urmare, în prezenta cauză, împrejurarea că legiuitorul român a stabilit că singura măsură reparatorie care se poate acorda altor persoane decât titularul dreptului de proprietate, fost proprietar sau moștenitorii legali ori testamentari ai acestuia, este compensarea prin puncte, precum și faptul că a plafonat despăgubirile acordate în situația în care titularul a înstrăinat drepturile care i se cuvin potrivit legilor de restituire a proprietății, nu echivalează cu o expropriere, această reglementare încadrându-se în sfera măsurilor cu caracter general sugerate chiar de Curtea Europeană a Drepturilor Omului a fi adoptate de statul român. Mai mult, în acest caz, legiuitorul a acordat cesionarilor dreptului la despăgubire un număr de puncte egal cu suma dintre prețul plătit pentru tranzacționarea dreptului de proprietate și un procent de 15% din diferența până la valoarea imobilului.

54. În concluzie, Curtea urmează să respingă, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 alin. (3) și ale art. 24 alin. (2), (3) și (4) din Legea nr. 165/2013, prin raportare la criticile de neconstituționalitate formulate.

55. Autorii excepției formulează în mod distinct critici de neconstituționalitate și în privința dispozițiilor art. 33 din Legea nr. 165/2013, pe care le consideră contrare art. 16 alin. (1) și (2), art. 21 alin. (1)—(3) din Constituție, deoarece instituirea unor termene diferite creează discriminarea cetățenilor sub aspectul egalității lor în fața legii, iar condiția impusă justițiabilului de a se adresa instanței numai după curgerea acestor termene împiedică accesul său la justiție pentru realizarea efectivă a dreptului acordat de lege.

56. Critici de neconstituționalitate asemănătoare au fost analizate, parțial, de Curtea Constituțională cu prilejul pronunțării Deciziei nr. 95 din 27 februarie 2014*), nepublicată încă la data pronunțării prezentei decizii. Prin această decizie, Curtea a reținut, în esență, că dispozițiile art. 33 din Legea nr. 165/2013 instituie pentru persoane aflate în aceeași situație termene diferite (12 luni, 24 de luni, respectiv 36 de luni) de soluționare a cererilor formulate potrivit Legii nr. 10/2001, înregistrate și nesoluționate până la data intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013, și de emitere a deciziei de admitere sau de respingere a acestora, ceea ce echivalează cu instituirea unui tratament diferit.

57. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, a Curții Constituționale a României, dar și în acord cu prevederile Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, nu orice diferență de tratament semnifică însă, în mod automat, încălcarea dispozițiilor constituționale sau convenționale relative la interzicerea discriminării, pe de o parte, iar, pe de altă parte, în domeniul măsurilor economice sau de strategie socială, statul contractant beneficiază de o amplă marjă de apreciere când evaluează dacă și în ce măsură diferențele în situații similare justifică un

*) Decizia nr. 95 din 27 februarie 2014 a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 322 din 5 mai 2014.

tratament diferit. Astfel, instanța europeană a statuat că tratamentul diferențiat al persoanelor aflate în situații similare este discriminatoriu dacă nu are o justificare obiectivă și rezonabilă; cu alte cuvinte, dacă nu urmărește un obiectiv legitim sau dacă nu există o relație rezonabilă de proporționalitate între mijloacele întreprinse și obiectivul avut în vedere.

58. Analizând dispozițiile art. 33 din Legea nr. 165/2013 din perspectiva acestor exigențe, Curtea a constatat, prin decizia amintită, că termenele introduse prin textul legal criticat au ca scop eficientizarea procedurilor administrative și, în final, respectarea drepturilor tuturor persoanelor interesate, reprezentând în același timp un scop legitim; acestea sunt termene pe care legiuitorul și le-a asumat și trebuie să le respecte, fără a interveni pentru amânarea aplicării lor, pentru că, în acest fel, s-ar goli de conținut dreptul consacrat de norma criticată și s-ar anula însuși scopul legii.

59. De asemenea, Curtea a constatat existența unui raport de proporționalitate rezonabil între scopul urmărit și mijloacele utilizate pentru atingerea acestuia, având în vedere expunerea de motive a Legii nr. 165/2013, potrivit căreia la stabilirea termenelor prevăzute de dispozițiile art. 33 s-au avut în vedere procedurile administrative necesare implementării noului cadru legislativ, alocările de resurse materiale și umane pentru ca autoritățile locale și centrale să își îndeplinească obligațiile legale prevăzute de noua reglementare, numărul mare de cereri și posibilitatea completării cu înregistrări a dosarelor depuse la entitățile investite de lege.

60. Totodată, Curtea a mai reținut, cu titlu de evidență, că un termen considerat adecvat pentru soluționarea unui număr de 2.500 de cereri nu poate păstra aceeași caracteristică și în ceea ce privește soluționarea unui număr de 5.000 de cereri.

61. În concluzie, Curtea a statuat că tratamentul juridic diferențiat instituit de textul de lege criticat are o justificare obiectivă și rezonabilă și nu se constituie într-o încălcare a dispozițiilor constituționale ale art. 16 privind egalitatea în drepturi a cetățenilor.

62. Pentru identitate de rațiune, Curtea constată că cele reținute prin decizia amintită își mențin valabilitatea și în această cauză, sub aspectul criticilor de neconstituționalitate referitoare la încălcarea, prin art. 33 din Legea nr. 165/2013, a prevederilor art. 16 alin. (1) și (2) din Constituție referitoare la principiul egalității și interzicerea discriminării.

63. Curtea constată că fiind neîntemeiate și criticile de neconstituționalitate referitoare la încălcarea, prin art. 33 din Legea nr. 165/2013, a accesului liber la justiție, drept fundamental garantat de art. 21 alin. (1)—(3) din Constituție. Aceasta deoarece textul legal menționat nu împiedică exercitarea liberului acces la justiție, ci doar îl condiționează de respectarea unor termene înăuntrul cărora entitățile prevăzute de lege au obligația soluționării cererilor formulate potrivit Legii nr. 10/2001, înregistrate și nesoluționate până la data intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013, în sensul emiterii unei decizii de admitere sau de respingere a acestora. Potrivit art. 35 alin. (1) și (2) din lege, persoana care se consideră îndreptățită se poate adresa instanței judecătorești fie împotriva deciziei emise de entitatea prevăzută de lege (în termen de 30 de zile de la data comunicării), fie împotriva refuzului nejustificat al soluționării cererii de către aceeași entitate (în termen de 6 luni de la expirarea termenelor prevăzute de lege pentru soluționarea cererilor). De altfel, Curtea a statuat în mod constant că reglementarea de către legiuitor, în limitele competenței ce i-a fost conferită prin Constituție, a condițiilor de exercitare a unui drept — subiectiv sau procesual —, inclusiv prin instituirea unor termene, nu constituie o restrângere a exercițiului acestuia, ci doar o modalitate eficientă de a preveni exercitarea sa abuzivă, în detrimentul altor titulari de drepturi, ocrotite în egală măsură (a se vedea, cu titlu exemplificativ, Decizia nr. 201 din 6 martie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 340 din 18 mai 2012, sau Decizia nr. 754 din 20 septembrie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 718 din 23 octombrie 2012).

Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu majoritate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

1. Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 34 și ale art. 35 din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, excepție ridicată de Gheorghe Bădulescu, Mariana Bădulescu, Victoria Crăciunescu și Societatea Comercială „Real Grup Invest” — S.A. din București și, respectiv, de George Brihăilescu și Societatea Comercială „Real Grup Invest” — S.A. din București în Dosarul nr. 363/3/2012 și, respectiv, în Dosarul nr. 10.733/3/2012 ale Tribunalului București — Secția a V-a civilă;

2. Respinge, ca devenită inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 4 teza a doua raportat la art. 33 din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, excepție ridicată de aceiași autori în aceleași dosare ale aceleiași instanțe judecătorești;

3. Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de aceiași autori în aceleași dosare ale aceleiași instanțe judecătorești și constată că dispozițiile art. 1 alin. (3), ale art. 24 alin. (2)—(4) și ale art. 33 din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Tribunalului București — Secția a V-a civilă și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I. Pronunțată în ședința din data de 8 aprilie 2014.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
AUGUSTIN ZEGREAN

Magistrat-asistent,
Claudia-Margareta Krupenschi

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 298

din 5 iunie 2014

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 8 alin. (2) și art. 15 alin. (1) și (2) din Legea nr. 18/1991 a fondului funciar

Augustin Zegrean	— președinte
Valer Dorneanu	— judecător
Toni Greblă	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Puskás Valentin Zoltán	— judecător
Bianca Drăghici	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Carmen-Cătălina Gliga.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 8 alin. (2) și art. 15 alin. (1) și (2) din Legea nr. 18/1991 a fondului funciar, excepție ridicată de Miess Gerda Franciska Carolina în Dosarul nr. 29.571/197/2011 al Tribunalului Brașov — Secția I civilă și care constituie obiectul Dosarului nr. 671D/2013 al Curții Constituționale.

2. La apelul nominal răspunde, pentru partea Comisia Locală pentru Aplicarea Legilor Fondului Funciar Brașov, consilierul juridic Anda Zamora. Lipsesc celelalte părți, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Comisiei Locale pentru Aplicarea Legilor Fondului Funciar Brașov, care solicită respingerea excepției de neconstituționalitate ca inadmisibilă. În acest sens, arată că autorul excepției nu formulează o veritabilă critică de neconstituționalitate, ci își exprimă nemulțumirea în legătură cu modul de aplicare a legislației în materia fondului funciar, invocând totodată și probleme privind fondul cauzei, referitoare la nelegalitatea hotărârii pronunțate de instanța de judecată. Or, prerogativa interpretării înțelesului unei norme legale în scopul aplicării acesteia la situația de fapt dedusă judecății aparține exclusiv instanței de judecată, astfel încât aspectele invocate în susținerea excepției nu intră în sfera de atribuții a Curții Constituționale. Depune concluzii scrise.

4. Reprezentantul Ministerului Public pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate ca neîntemeiată, sens în care precizează că autoarea excepției trebuia să urmeze procedura prevăzută de Legea nr. 18/1991, iar sintagma „*in orice mod*” prevăzută de dispozițiile legale criticate acoperă și preluările abuzive.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

5. Prin Încheierea din 20 septembrie 2012, astfel cum a fost modificată prin Încheierea din 15 octombrie 2013, pronunțată în Dosarul nr. 29.571/197/2011, **Tribunalul Brașov — Secția I civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 8 alin. (2) și art. 15 alin. (1) și (2) din Legea nr. 18/1991 a fondului funciar.**

6. Excepția a fost ridicată de Miess Gerda Franciska Carolina cu ocazia soluționării recursului declarat împotriva Sentinței civile nr. 4.920/04.04.2012 pronunțate de Judecătoria Brașov într-o cauză având ca obiect fond funciar.

7. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul apreciază că dispozițiile legale criticate sunt neconstituționale, întrucât interpretarea acestora în sensul avut în vedere de prima

instanță este de natură să conducă la încălcarea dreptului de proprietate, în condițiile în care are și în prezent calitatea de proprietară tabulară asupra imobilului în litigiu. Arată că legea folosește din nou sintagma „în orice mod”, care este neconstituțională în măsura în care include și terenuri preluate nelegal, din textul de lege rezultând intenția legiuitorului în sensul că persoanele ale căror imobile au trecut fără titlu în patrimoniul cooperativei agricole sunt obligate să urmeze procedura Legii nr. 18/1991. De asemenea, susține că prevederile legale criticate au ca efect reglementarea situației juridice a unor bunuri asupra cărora statul nu are un titlu legal, legitimându-se totodată un abuz, în sensul că un teren intrat în posesia C.A.P. fără niciun titlu devine proprietatea statului, care, prin comisiile de aplicare a legii fondului funciar, îl poate atribui altor persoane, astfel că persoana care pierduse posesia asupra imobilului pierde, în prezent, și dreptul de proprietate, ca efect al acestei reglementări, ceea ce este de natură a încălca dispozițiile constituționale și convenționale privind dreptul de proprietate privată.

8. **Tribunalul Brașov — Secția I civilă** apreciază ca neîntemeiată excepția de neconstituționalitate. În acest sens, susține că prin Legea nr. 18/1991 și prin legile ulterior adoptate în materia fondului funciar, legiuitorul a stabilit o procedură clară de urmat în ceea ce privește reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și forestiere, pe care toate persoanele care pretind reconstituirea dreptului de proprietate în materie funciară sunt ținute să o urmeze, iar dreptul de proprietate, în esența sa, nu este afectat.

9. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

10. **Avocatul Poporului** apreciază că dispozițiile legale criticate nu aduc atingere exigențelor impuse de art. 44 din Constituție. În acest sens, arată că nu există nicio neconcordanță între normele criticate și dispozițiile constituționale invocate, cu atât mai mult cu cât stabilirea conținutului și a limitelor acestui drept constituie atributul exclusiv al legiuitorului, care este competent să stabilească cadrul juridic pentru exercitarea atributelor dreptului de proprietate, în accepțiunea principală conferită de Constituție. Prin urmare, având în vedere obiectul de reglementare a Legii nr. 18/1991 și scopul acesteia, reglementarea condițiilor în care operează acesta, inclusiv sub aspectul persoanelor îndreptățite, constituie opțiunea legiuitorului.

11. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Guvernul** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând Încheierea de sesizare, punctul de vedere al Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, susținerile părții prezente, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

12. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție,

precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

13. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl reprezintă prevederile art. 8 alin. (2) și art. 15 alin. (1) și (2) din Legea nr. 18/1991 a fondului funciar, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1 din 5 ianuarie 1998, cu modificările și completările ulterioare, cu următorul conținut:

— Art. 8 alin. (2): *„De prevederile legii beneficiază membrii cooperatori care au adus pământ în cooperativa agricolă de producție sau cărora li s-a preluat în orice mod teren de către aceasta, precum și, în condițiile legii civile, moștenitorii acestora, membrii cooperatori care nu au adus pământ în cooperativă și alte persoane anume stabilite.”;*

— Art. 15 alin. (1) și (2): *„(1) Membrii cooperatori care, după caz, au părăsit cooperativa agricolă de producție, nu au muncit în cooperativă sau nu locuiesc în localitatea respectivă, precum și moștenitorii acestora pot primi terenurile din extravilan aduse sau preluate în orice mod în patrimoniul cooperativei.*

(2) Dispozițiile alineatului precedent se aplică și persoanelor ale căror terenuri au trecut, cu sau fără titlu, în patrimoniul cooperativei agricole de producție fără ca ele să fi dobândit calitatea de cooperatori, precum și, după caz, moștenitorilor acestora.”

14. În susținerea neconstituționalității acestor dispoziții, autorul excepției invocă prevederile constituționale ale art. 44 alin. (1)—(4) privind dreptul de proprietate privată, precum și art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

15. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea Constituțională reține că în jurisprudența sa a statuat că dispozițiile Legii nr. 18/1991 au ca scop reconstituirea dreptului de proprietate sau constituirea acestuia în favoarea foștilor cooperatori, a moștenitorilor acestora și a altor persoane care, la data intrării în vigoare a legii, nu aveau calitatea de proprietari asupra terenurilor care constituie fondul funciar al României. Dreptul de proprietate al acestor persoane este reconstituit sau, după caz, constituit, în temeiul și în condițiile legii (a se vedea în acest sens Decizia nr. 630 din 26 iunie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 518 din 1 august 2007). Prin urmare, Legea nr. 18/1991 instituie două proceduri de stabilire a dreptului de proprietate asupra terenurilor, respectiv reconstituirea dreptului de proprietate și constituirea dreptului de proprietate. Reconstituirea dreptului de proprietate este utilizată în acele cazuri în care persoana îndreptățită a avut teren în proprietate și a pierdut această proprietate în condițiile avute în vedere de lege, iar prin constituirea dreptului de proprietate legiuitorul urmărește, din diverse rațiuni, crearea dreptului de proprietate în favoarea unor categorii de persoane, care nu au fost niciodată proprietarii terenurilor respective.

16. Reconstituirea dreptului de proprietate se face la cererea persoanei îndreptățite, iar în cazul persoanelor decedate, la cererea moștenitorilor acestora. Succesibilii care nu au acceptat moștenirea, întrucât terenurile nu s-au găsit în circuitul civil, sunt socotiți repuși de drept în termenul de acceptare cu privire la cota ce li se cuvine din terenurile ce au aparținut autorului lor, fiind considerați că au acceptat moștenirea prin cererea pe care o fac comisiei, potrivit art. 13 alin. (2) din Legea nr. 18/1991.

17. Analizând excepția de neconstituționalitate din perspectiva criticilor raportate la prevederile art. 44 alin. (1)—(4) din Constituție și art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, Curtea observă că dispozițiile legale supuse controlului, respectiv alin. (2) al art. 8 din Legea nr. 18/1991, stabilesc categoriile de persoane îndreptățite să beneficieze de prevederile legii, și anume membrii cooperatori care au adus pământ în cooperativa agricolă de producție sau cărora li s-a preluat, în orice mod, teren de către aceasta, membrii

cooperatori care nu au adus pământ în cooperativă și alte persoane anume stabilite, precum și, în condițiile legii civile, moștenitorii acestora. De asemenea, alineatele (1) și (2) ale art. 15 din Legea nr. 18/1991 prevăd categoriile de persoane care beneficiază de reconstituirea dreptului de proprietate, respectiv foștii membri cooperatori, care au părăsit cooperativa agricolă de producție, nu au muncit în cooperativa agricolă de producție sau nu locuiesc în localitatea unde a fost cooperativa agricolă, precum și moștenitorii acestora, cât și persoanele ale căror terenuri au trecut în patrimoniul cooperativei, cu sau fără titlu, fără a dobândi calitatea de membru cooperador, precum și, după caz, moștenitorii acestora.

18. În ceea ce privește critica de neconstituționalitate a dispozițiilor privind preluarea „în orice mod” a suprafețelor de teren în fostele cooperative agricole de producție, Curtea reține că la data preluării nu exista o reglementare care să constituie temeiul juridic al constituirii dreptului de proprietate al statului. Însă Curtea constată că dispozițiile legale criticate, incluzând în sfera de reglementare a legii și suprafețele de teren preluate de cooperativa agricolă de producție fără titlu, stabilesc în interesul persoanelor îndreptățite beneficiul prevederilor Legii nr. 18/1991.

19. În jurisprudența sa, Curtea a statuat că trebuie să se recunoască statului dreptul de a hotărî neîngrădit asupra regimului juridic al bunurilor intrate în patrimoniul său în baza unor titluri conforme cu legislația existentă în momentul dobândirii lor, precum și de a stabili modul în care — prin restituire în natură, prin plata unor despăgubiri sau în orice altă modalitate — foștii proprietari sau moștenitorii acestora vor beneficia de reparații pentru prejudiciile suferite prin aplicarea unor prevederi legislative în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989. În consecință, chiar dacă naționalizarea sau alte moduri prin care, sub imperiul unor legi anterioare, a luat naștere dreptul de proprietate al statului nu sunt corespunzătoare prevederilor Constituției, dreptul subiectiv de proprietate al statului, constituit potrivit reglementărilor legale anterioare actualei Legi fundamentale, nu este stins ca efect al intrării în vigoare a acesteia, independent de modificările aduse regimului juridic al proprietății. Așa fiind, dreptul fostului proprietar de a i se restitui imobilul se naște în viitor, prin aplicarea prevederilor legale care îi reconstituie acest drept. Prevederile privind garantarea și ocrotirea proprietății, potrivit art. 41 din Constituție, se aplică numai după reconstituirea sau constituirea dreptului de proprietate (a se vedea în acest sens Decizia nr. 22 din 27 ianuarie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 233 din 17 martie 2004).

20. Prin Decizia nr. 59 din 17 februarie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 203 din 9 martie 2004, instanța de contencios constituțional a reținut că „legiuitorul ordinar este așadar competent să stabilească cadrul juridic pentru exercitarea atributelor dreptului de proprietate, în accepțiunea principială conferită de Constituție, în așa fel încât să nu vină în coliziune cu interesele generale sau cu interesele particulare legitime ale altor subiecte de drept, instituind astfel niște limitări rezonabile în valorificarea acestuia, ca drept subiectiv garantat”.

21. De asemenea, prin Decizia nr. 1.242 din 22 septembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 17 din 10 ianuarie 2012, Curtea a statuat că dispozițiile constituționale referitoare la dreptul de proprietate nu vizează absolutizarea exercițiului prerogativelor acestuia, întrucât chiar art. 44 alin. (1) teza a doua și art. 136 alin. (5) din Constituție prevăd că legea stabilește conținutul și limitele dreptului de proprietate și că proprietatea privată este inviolabilă „în condițiile legii organice”. Or, Curtea constată că, prin textele de lege criticate, legiuitorul nu a făcut decât să dea expresie acestor imperative, în limitele și potrivit competenței sale.

22. În același sens este și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care, în repetate rânduri (spre exemplu, în *Cauza Dacia S.R.L. contra Moldovei*, 2008, *Cauza James și alții contra Regatului Unit*, 1986, *Cauza Sporrang și Lonroth contra Suediei*, 1982) a precizat că art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale cuprinde trei reguli distincte: prima, stabilită în prima teză din primul alineat, este de natură generală și enunță principiul respectării proprietății; a doua regulă, cuprinsă în teza a doua a aceluiași alineat, se referă la privațiunea de proprietate și o supune anumitor condiții; regula a treia, consemnată în al doilea alineat, recunoaște statelor prerogativa, între altele, de a reglementa folosința bunurilor în conformitate cu interesul general. Între aceste reguli există o interdependență.

23. Totodată, referitor la art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenție, instanța europeană a statuat, în *Cauza Scordino contra Italiei*, 2006, că o ingerință în dreptul la respectarea bunurilor trebuie să asigure un just echilibru între exigențele

26. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Miess Gerda Franciska Carolina în Dosarul nr. 29.571/197/2011 al Tribunalului Brașov — Secția I civilă și constată că dispozițiile art. 8 alin. (2) și art. 15 alin. (1) și (2) din Legea nr. 18/1991 a fondului funciar sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Tribunalului Brașov — Secția I civilă și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 5 iunie 2014.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

AUGUSTIN ZEGREAN

Magistrat-asistent,
Bianca Drăghici

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 331

din 12 iunie 2014

**referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 132 alin. (3)
din Codul de procedură civilă**

Augustin Zegrean	— președinte
Valer Dorneanu	— judecător
Toni Greblă	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Puskás Valentin Zoltán	— judecător
Ingrid Alina Tudora	— magistrat-asistent

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 132 alin. (3) din Codul de procedură civilă, excepție ridicată de Societatea Comercială „R.A.O. Security” — S.R.L. din Timișoara în Dosarul nr. 8.925/325/2013 al Tribunalului Timiș — Secția de contencios administrativ și fiscal. Excepția formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 789D/2013.

interesului general al comunității și cele de protecție a drepturilor fundamentale ale individului.

24. De asemenea, instanța de contencios constituțional, prin Decizia nr. 220 din 15 februarie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 522 din 25 iulie 2011, a statuat că este opțiunea exclusivă a legiuitorului de a decide asupra modului de reparare a injustițiilor și abuzurilor din legislația trecută.

25. Curtea constată că reglementarea condițiilor în care operează retrocedarea către foștii proprietari sau moștenitorii acestora a dreptului de proprietate asupra terenurilor preluate de cooperativele agricole de producție sau de către stat, inclusiv sub aspectul persoanelor îndreptățite, constituie opțiunea legiuitorului. Prin urmare, dispozițiile legale criticate constituie garanții necesare în vederea valorificării dreptului pretins, cu condiția urmării procedurii de restituire instituite de aceasta, și relevă o deplină conformitate cu normele constituționale și convenționale invocate de autoarea excepției.

2. La apelul nominal lipsesc părțile, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate, deoarece prevederile de lege criticate nu contravin normelor constituționale și convenționale invocate de autoarea excepției. În acest sens invocă jurisprudența în materie a Curții Constituționale, exemplu fiind Decizia nr. 746/2012, prin care Curtea a statuat că soluția legislativă criticată este constituțională.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Încheierea din 15 noiembrie 2013, pronunțată în Dosarul nr. 8.925/325/2013, **Tribunalul Timiș — Secția de contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 132 alin. (3) din Codul de procedură civilă.** Excepția a fost invocată de Societatea Comercială „R.A.O. Security” — S.R.L. din Timișoara într-o cauză civilă având ca obiect soluționarea recursului declarat împotriva Sentinței civile nr. 8.635 din 18 iunie 2013, pronunțată de Judecătoria Timișoara (recurs împotriva hotărârii de declinare a competenței).

5. **În motivarea excepției de neconstituționalitate** autoarea acesteia susține că art. 132 alin. (3) din Codul de procedură civilă aduce atingere dreptului la un proces echitabil, deoarece, potrivit prevederilor de lege criticate, nu poate beneficia de două grade de jurisdicție. De asemenea, apreciază că reglementarea criticată aduce atingere art. 124 alin. (2) din Constituție, dreptului la apărare și principiului exercitării căilor de atac, principiu care trebuie interpretat în sensul posibilității reale de a exercita o cale de atac, iar nu în sensul suprimării acesteia. În opinia autoarei excepției se încalcă și art. 15 alin. (2) din Constituție, deoarece prevederile de lege criticate sunt de imediată aplicare, inclusiv în procesele în curs de soluționare, și au ca efect privarea persoanei interesate de calea de atac a recursului, deși anterior modificărilor aduse Codului de procedură civilă exista această cale de atac. În acest context, apreciază că se creează o discriminare între persoanele care nu pot ataca cu recurs hotărârile judecătorești pronunțate în această materie, în raport cu ceilalți participanți la actul de justiție care aveau la dispoziție calea de atac a recursului.

6. Totodată, autoarea excepției arată că, potrivit jurisprudenței constante a Curții Europene a Drepturilor Omului, faptele contravenționale se subsumează noțiunii de „acuzăție în materie penală în sensul art. 6 din Convenție. Contravenienții ar trebui, astfel, să beneficieze de toate drepturile specifice materiei penale, inclusiv posibilitatea contestării hotărârii judecătorești pronunțate în fond. Din această perspectivă apreciază că prevederile de lege criticate aduc atingere atât dispozițiilor art. 6 și art. 13 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților, cât și celor ale art. 2 paragraful 1 din Protocolul nr. 7 la aceeași convenție.

7. **Tribunalul Timiș — Secția de contencios administrativ și fiscal** consideră că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. În acest sens arată că suprimarea căii de atac împotriva hotărârii de declinare a competenței are ca scop evitarea tergiversării soluționării cauzei, pentru a asigura celeritatea procesului și dreptul la un proces echitabil. Or, atingerea acestor deziderate presupune soluționarea neîntârziată a oricărui litigiu de către instanța de judecată competentă. Dreptul la un proces echitabil și dreptul la folosirea căilor de atac sunt, însă, asigurate prin instituirea în sarcina instanței investite prin hotărârea de declinare a competenței a obligației de a verifica și de a stabili, din oficiu, dacă este competentă general, material și teritorial să judece pricina. Totodată, legiuitorul conferă părții interesate posibilitatea de a critica nelegalitatea sentinței pronunțate asupra fondului, inclusiv sub aspectul încălcării normelor de competență, cu condiția invocării excepției în condițiile legii.

8. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

9. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, prevederile legale criticate, raportate la dispozițiile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

10. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

11. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie prevederile art. 132 alin. (3) din Codul de procedură civilă, care prevăd că *„Dacă instanța se declară necompetentă, hotărârea nu este supusă niciunei căi de atac, dosarul fiind trimis de îndată instanței judecătorești competente sau, după caz, altui organ cu activitate jurisdicțională competentă.”*

12. În opinia autoarei excepției de neconstituționalitate aceste prevederi de lege contravin dispozițiilor constituționale ale art. 15 alin. (2) privind neretroactivitatea legii civile, art. 16 privind egalitatea în drepturi, art. 21 alin. (3) referitor la dreptul la un proces echitabil și art. 124 alin. (2) potrivit căruia *„Justiția este unică, imparțială și egală pentru toți”*. De asemenea, apreciază că sunt încălcate și dispozițiile art. 6 și art. 13 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și cele ale art. 2 paragraful 1 din Protocolul nr. 7 la aceeași convenție.

13. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că, în materia excepției de necompetență, legiuitorul a eliminat calea de atac a recursului care putea fi exercitată împotriva hotărârii prin care instanța se declara necompetentă. O atare soluție era prevăzută de art. 158 alin. 3 din Codul de procedură civilă din 1865 și prevedea că, în situația în care instanța se declara necompetentă, împotriva hotărârii se putea exercita recurs, în termen de 5 zile de la pronunțare. Această soluție legislativă a fost modificată prin art. I pct. 20 din Legea nr. 202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 714 din 26 octombrie 2010, fiind preluată și în noul Cod de procedură civilă, în cuprinsul art. 132 alin. (3), text de lege criticat în prezenta cauză.

14. În continuare, Curtea reține că potrivit prevederilor art. 132 din Codul de procedură civilă, când în fața instanței de judecată se pune în discuție competența acesteia, din oficiu sau la cererea părților, ea este obligată să stabilească instanța judecătorească competentă ori, dacă este cazul, un alt organ cu activitate jurisdicțională competent. Asupra excepției de necompetență instanța se pronunță înainte de a se aborda fondul litigiului și înainte de a se soluționa alte excepții, după caz, printr-o încheiere, dacă se declară competentă, sau printr-o hotărâre, dacă instanța se declară necompetentă. Textul de lege criticat de autoarea excepției, respectiv art. 132 alin. (3) din Codul de procedură civilă, are în vedere cea de-a doua ipoteză, și anume admiterea excepției de necompetență și, implicit, declinarea competenței instanței de judecată, situație în care hotărârea nu mai este supusă niciunei căi de atac.

15. În legătură cu acest aspect, autoarea excepției de neconstituționalitate susține că prevederile de lege criticate contravin dispozițiilor art. 15 alin. (2) din Constituție, deoarece sunt de imediată aplicare, inclusiv în procesele în curs de soluționare, și au ca efect privarea persoanei interesate de calea de atac a recursului, deși, anterior modificărilor aduse Codului de procedură civilă, exista această cale de atac. O atare împrejurare creează, totodată, și o situație discriminatorie între persoanele care nu pot ataca cu recurs hotărârile judecătorești pronunțate în această materie, în raport cu ceilalți participanți la actul de justiție, care aveau la dispoziție calea de atac a recursului.

16. Curtea constată că nu poate fi primită susținerea privind retroactivitatea art. 132 alin. (3) din noul Cod de procedură civilă, întrucât soluția legislativă consacrată de acest text de lege, și

anume eliminarea căii de atac a recursului împotriva hotărârii de declinare a competenței, era deja în vigoare la momentul în care s-a constatat contravenția, astfel încât nu poate fi vorba de o încălcare a principiului neretroactivității legii civile. De altfel, Curtea reține că autoarea excepției își fundamentează critica de neconstituționalitate pornind de la modalitatea de reglementare în timp a unui incident procedural, și anume excepția de necompetență, raportându-se la reglementarea anterioară din Codul de procedură civilă, potrivit căreia dacă instanța se declara necompetentă, împotriva hotărârii se putea exercita recurs în termen de 5 zile de la pronunțare. Astfel, autoarea excepției deduce pretinsa neconstituționalitate a textului de lege criticat prin raportare la o soluție legislativă anterioară, care nu mai este în vigoare și care nu îi este aplicabilă.

17. Referitor la pretinsa discriminare instituită prin textul de lege criticat, dedusă din perspectiva succesiunii în timp a normelor care reglementează modalitatea de soluționare a excepției de necompetență, în jurisprudența sa, Curtea Constituțională a subliniat că situația diferită în care se află cetățenii în funcție de reglementarea aplicabilă potrivit principiului *tempus regit actum* nu poate fi privită ca o încălcare a dispozițiilor constituționale care consacră egalitatea în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și discriminări.

18. Curtea reține, de asemenea, că autoarea excepției susține contrarietatea prevederilor art. 132 alin. (3) din Codul de procedură civilă față de art. 21 alin. (3) din Constituție, deoarece potrivit acestor prevederi de lege nu poate beneficia de două grade de jurisdicție și, întrucât faptele contravenționale se subsumează noțiunii de „acuzatie în materie penală”, contravenienții ar trebui să beneficieze de toate drepturile specifice materiei penale. Curtea constată că această critică este neîntemeiată, având în vedere faptul că procedura instituită prin art. 132 alin. (3) din Codul de procedură civilă nu privește judecarea pe fond a cauzei, ci se referă la soluționarea unui incident procedural, de stabilire a instanței competente să judece litigiul, singurul motiv pe care instanța îl poate reține în hotărârea de declinare fiind propria necompetență materială sau teritorială. Dreptul la un proces echitabil și la exercitarea căilor de atac este, însă, garantat, legiuitorul conferind părții interesate posibilitatea de a ataca, cu apel, hotărârea prin care s-a soluționat plângerea contravențională, în temeiul art. 34 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al

contravențiilor, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 410 din 25 iulie 2001, astfel cum acest articol a fost modificat prin art. 41 pct. 5 din Legea nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, lege publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 365 din 30 mai 2012, iar apelul se soluționează de secția de contencios administrativ și fiscal a tribunalului. Așa fiind, Curtea constată că, prin eliminarea căii de atac a recursului împotriva hotărârii judecătorești de declinare a competenței judecării cauzei, nu se încalcă dreptul la un proces echitabil și nici principiul dublului grad de jurisdicție, întrucât caracterul irevocabil al hotărârii de declinare a competenței nu vizează fondul cauzei.

19. Curtea apreciază că intenția legiuitorului prin adoptarea prevederilor de lege criticate a fost aceea de a se asigura celeritatea judecării cauzelor, prin împiedicarea tergiversării lor ca urmare a exercitării abuzive a căii de atac a recursului împotriva hotărârilor judecătorești de declinare a competenței, rațiunea eliminării căii de atac a recursului împotriva hotărârii de declinare a competenței fiind aceea de a permite ajungerea cauzei într-un timp cât mai scurt în fața instanței competente să soluționeze litigiul dedus judecării. Curtea reține, de asemenea, că hotărârea instanței de declinare a competenței este rezultatul unui act de administrare a justiției prin care se urmărește desfășurarea în condiții de legalitate a procesului, de care beneficiază toate părțile, indiferent de calitatea lor procesuală, având în vedere că, potrivit art. 174 alin. (2) și art. 176 pct. 3 din Codul de procedură civilă, actele de procedură efectuate de instanța necompetentă sunt nule.

20. De altfel, Curtea reține că mijloacele procedurale prin care se înfăptuiește justiția presupun și instituirea regulilor de desfășurare a procesului în fața instanțelor judecătorești, legiuitorul, în virtutea rolului său constituțional consacrat de art. 126 alin. (2) și art. 129 din Legea fundamentală, putând stabili, prin lege, procedura de judecată. Totodată, art. 129 din Constituție prevede posibilitatea exercitării căilor de atac în condițiile legii, ceea ce nu implică obligativitatea stabilirii unor căi de atac împotriva tuturor actelor îndeplinite de judecător în cursul procesului, ci libera exercitare de către părțile interesate și Ministerul Public a căilor de atac prevăzute de lege.

21. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Societatea Comercială „R.A.O. Security” — S.R.L. din Timișoara în Dosarul nr. 8.925/325/2013 al Tribunalului Timiș — Secția de contencios administrativ și fiscal și constată că prevederile art. 132 alin. (3) din Codul de procedură civilă sunt constituționale, în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Tribunalului Timiș — Secția de contencios administrativ și fiscal și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 12 iunie 2014.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

AUGUSTIN ZEGREAN

Magistrat-asistent,
Ingrid Alina Tudora

ACTE ALE BĂNCII NAȚIONALE A ROMÂNIEI

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

C I R C U L A R Ă**privind modificarea ratei rezervelor minime obligatorii
pentru mijloacele bănești în valută**

În baza dispozițiilor art. 5 și 8 din Legea nr. 312/2004 privind Statutul Băncii Naționale a României,

în aplicarea prevederilor art. 13 din Regulamentul Băncii Naționale a României nr. 6/2002 privind regimul rezervelor minime obligatorii, cu modificările și completările ulterioare,

în temeiul art. 48 din Legea nr. 312/2004,

Consiliul de administrație al Băncii Naționale a României h o t ă r ă ș t e:

Începând cu perioada de aplicare 24 iulie—23 august 2014, rata rezervelor minime obligatorii pentru mijloacele bănești în valută cu scadența mai mică de 2 ani de la finele perioadei de observare și mijloacele bănești în valută cu scadența reziduală mai mare de 2 ani de la finele perioadei de observare care prevăd clauze contractuale referitoare la rambursări, retrageri, transferări anticipate se stabilește la un nivel de 16 %.

Președintele Consiliului de administrație al Băncii Naționale a României,
Mugur Constantin Isărescu

București, 4 iulie 2014.
Nr. 22.

EDITOR: GUVERNUL ROMÂNIEI

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)

Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro

Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.70, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72

Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

